

Богдана ХАРКЕВИЧ – класний керівник, викладач англійської мови Клеванського професійного ліцею, спеціаліст I категорії. Стаж роботи – 13 років

Виховна бесіда на тему:

“Хай оживає істина стара: людина починається з добра”

Мета: формування глибокого розуміння підлітками місця добра в системі людських цінностей

Завдання: визначити основні риси доброї справи; з'ясувати джерела доброти; донести важливість формування своєї життєвої позиції на засадах гуманізму і людинолюбства; побудувати профіль підлітка XXI століття та визначити місце доброти в ньому

Обладнання: мультимедійний проектор, компю'тер

Матеріали: сигнальні картки з твердженнями, відеоролик 1, відеоролик 2, мультфільм (<https://www.facebook.com/kancelyarskiy.sad/videos/276282079927668/>), плакат “каркас профілю підлітка XXI століття”

Підготовча робота: проведення анкетування учнів з метою формування профілю підлітка XXI століття; опрацювання анкет; на дошці незакінчений запис теми “Хай оживає істина стара: людина починається з ...” та зображення чоловіка, песика й лелеки.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Доброго дня, шановні учні! Ви уже зрозуміли, що сьогодні буде незвичайна виховна година. Ми будемо спілкуватися, вести діалог. Я ставитиму багато питань, а ви на них відповідатимете. Але робитимете це за допомогою сигнальних карток. Давайте одразу обумовимо: ствердну відповідь або своє позитивне ставлення ви виражатимете картокою рожевого кольору, а відповідь “ні” чи негативне ставлення

— синьою. Потренуємось. Сьогодні вівторок? Чи хороший у вас настрій? Як ви ставитесь до того, щоб християни Східного обряду перейшли на святкування Різдва 25 грудня? І т.д.

Вдала у нас вийшла розминка. Саме так ми спілкуватимемось впродовж заняття. Розпочинаймо!

Пропоную вашій увазі мультфільм (*зупинити перегляд мультфільму перед розв'язкою*).

У нашому мультфільмі три героя: чоловік, песик та лелека. На вашу думку, песик/лелека/чоловік — позитивний чи негативний герой? Чому? Історія сумна? (*Відповідь сигнальною карткою, обговорення. Очікування: песик — позитивний герой, чоловік — у частини учнів чоловік є негативним героєм, лелека — однозначно негативний персонаж; історія — сумна*).

Давайте закінчимо перегляд мультфільму. Чи підтверджуєте ви свою думку щодо персонажів? Є ті, хто передумав щодо журавля? (*Очікування: діти змінюють свою думку щодо журавля, всі герої — позитивні, історія має щасливий фінал*). Виявляється, ми безпідставно засудили журавля? Часто буває так і в житті: не розібравшись у ситуації, не дослідивши причини, ми осуджуємо, робимо висновки, і ці несправедливі звинувачення приносять біль та руйнують стосунки. Тому ніколи не забуваймо про здатність мислити і про те, що ситуація має свою історію!

Про яку людську цінність був мультик? Однозначно, він — про добро. Сьогодні ми будемо говорити про добро, отже, я можу закінчити назву теми нашої бесіди : “Хай оживає істина стара: людина починається з добра”

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Скажете, що ж тут говорити про добро: все ж зрозуміло! В такому разі ми легко з'ясуємо що ж таке добро. Назвіть, будь ласка, **дві основні ознаки доброї справи**. В допомогу розповім вам наступне. Організація Charities Aid Foundation щороку оприлюднює звіт, в якому наводить дані по рівню доброти та милосердя серед різних країн світу. Опитування засноване на відповідях на три основні питання – як часто люди допомагають незнайомцям впродовж року, чи жертвують

гроші на що-небудь та чи беруть участь у волонтерських заходах (*очікування: учні розуміють, що добра справа є безкорисливою і обов'язково спрямована допомогти іншій людині*). Отже, ознаки доброї справи — безкорисливість та адресна допомога. Прикладом такої доброї справи є наступна історія. На зустрічі випускників один чоловік підійшов до старого вчителя: “Учителю, Ви мене пам'ятаєте?” - “Ні.” - “Як же! Пригадайте. Малим, я поцупив у однокласника годинника. Він страшенно розплакався. Тоді Ви попросили нас усіх стати лицем до стінки і закрити очі, а Ви перевірятимете наші кишені. Я усвідомив, яка ганьба мене чекає, як за хвилину весь клас, а то й школа, називатиме мене злодієм, я втрачу друзів і хороше ставлення. Але Ви тихенько забрали з моєї кишені годинник і віддали його хлопчикові. Ви мене не видали. То пам'ятаєте?” - “Ні. У мене були закриті очі”. Ось вам приклад зразкової людської гідності і беззаперечно доброї справи.

Добрі справи можуть бути надзвичайно різні. *Перегляд відеоеролику 1 (приклади добрих справ)*

Хто здатен творити добро? Кожна людина. Бажання добра, яке б зробило людину щасливою, не є чисто гіпотетичним бажанням, це вроджена основа в самій людській природі, а природа є постійною і стабільною, знаходиться в усіх людях, в усіх місцях, в усіх часах. Крім того, це бажання належить самій природі волі людини, яка є аперитивним членом, що має універсальне добро за ціль.

Але чи можуть бути люди не здатні на добро? Дослідники з університету Каліфорнії з'ясували, що схильність до доброти закладена в генах і частково передається нам від наших предків. Існує певна комбінація генів, яка відповідає за роботу гормонів окситоцину і вазопресину, рівень котрих визначає характер людини, а особливо такі її якості як доброта і щедрість. Тому, якщо один з ваших сусідів завжди готовий прийти до вас на допомогу, в той час як другий діє лише так, як зручно йому, не дивуйтеся . Можливо, справа не тільки в його кепському вихованні, але і в генах, які дісталися йому від предків.

Якщо добро закладене в генах і бажання добра є вродженим, то **чому ж так багато зла?** Виявляється, творити зло чи добро — свідомий вибір? Чому ж людина обирає зло?

Нащо творити добро? Що дає самій людині допомога іншій? Вчені Мічиганського університету в США довели, що добрі люди менше хворіють і довше живуть. Це пов'язано з тим, що, роблячи добро, у людини зростає рівень лімфоцитів і розширюються судини — а значить, серце працює краще. До того ж, організм виробляє ендорфіни, що сприяє профілактиці стресу та депресії.

Отже, добрі люди — щасливіші і менше хворіють. До того ж вони прикликають добро і в своє життя — закон “бумеранга”: що ми транслюємо в світ, те й отримуємо самі. Одного разу хлопчик із батьком відправився в гори. Несподівано хлопчик спіткнувся і впав. Боляче вдарившись, він закричав: “Оййй!”. На свій подив він почув, що десь далеко в горах якийсь голос відповів йому: “Оййй!”. Зацікавившись, він прокричав: “Хтоти?”. І у відповідь почув: “Хто ти?”. Розлючений такою відповіддю хлопчик гучно вигукнув: “Боягуз!”. До нього долинула відповідь: “Боягуз!”. Тоді хлопчик подивився на батька і запитав: “Що це таке?”. Батько посміхнувся і сказав: “Синку, послухай мене уважно!”. Потім він прокричав у напрямку гір: “Я захоплююся тобою!”. Голос відповів: “Я захоплююся тобою!”. Тоді він знову прокричав: “Ти переможець!”. Голос відповів: “Ти переможець!”. Хлопчик спантеличено подивився на батька. Тоді батько пояснив синові: “Люди називають цей голос “ехо”, а в дійсності це життя. Воно повертає тобі назад все, що ти говориш або робиш. Наше життя – це лише відображення наших вчинків. Життя поверне тобі все, що ти йому дав”. *Відео 2.*

Живи, добро звершай,
та нагород за це не вимагай.
Лише в добро і вищу правду віра
людину відрізня від мавпи і від звіра.
Хай оживає істина стара:
людина починається з добра

13 листопада весь світ відзначає Всесвітній день доброти (World Kindness Day). В цей день у 1998 році Всесвітній рух доброти (World Kindness Movement) провів свою першу конференцію в Токіо. У цю організацію вступили волонтери і добровольці з Австралії, Канади, Японії, Таїланду, Сінгапуру, Великобританії, США, а пізніше приєдналися й інші країни. Учасники Руху творять добро по всьому світу, тим самим надихаючи мільйони людей на хороші вчинки. Вони також створили свою «Декларацію доброти», згідно з якою мета об'єднання — «створити добріший і наповнений співчуттям світ».

Наскільки добрими є ви? Яке місце добру в своєму житті відводите ви? Я уже знаю відповіді на ці питання і охоче з вами поділюся. В руках у мене результати анкетування, в якому ви брали участь раніше. За цими результатами ми побудуємо профіль підлітка XXI століття. *Вчитель зачитує питання анкети, повідомляє відповідь, яка зустрічалась найчастіше і хтось із учнів записує цю відповідь на підготовленому каркасі профілю підлітка XXI століття. Учні бачать, що серед трьох найбільш бажаних людських рис (питання анкети №3) присутнє добро (зазвичай на першому чи другому місці).*

Питання анкети:

- 1. Вкажіть три постаті, котрі можуть слугувати вам, підліткам, взірцем*
- 2. Назвіть три найбільш бажані людські риси*
- 3. Назвіть три найгірші людські риси*
- 4. Вкажіть три найважливіших свята в нашій країні, на вашу думку*
- 5. Вкажіть товар, з яким асоціюється Україна в світі*
- 6. Вкажіть дві основні біди України*
- 7. Якби ви мали необмежені можливості, яку одну-єдину справу ви зробили б для своєї країни?*
- 8. Якби ви мали можливість назавжди виїхати з України, чи зробили б ви це?*

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Ми добряче поговорили сьогодні про добро. Сподіваюся, ви поглибили своє розуміння суті доброти та її місця в системі людських цінностей. На рожевих сигнальних картках написано твердження. Прочитайте його вголос і погодьтеся або не погодьтеся з ним (*Приклади тверджень: жінки добріші, ніж чоловіки; добрі люди менше хворіють; за все повинна бути плата, і за добро — теж; володарі сірих очей добріші, ніж люди з очима карими; добрі люди мають більше серце; ввечері людина набагато більше схильна до доброти, ніж вранці; волонтерство — один з найскравіших прикладів прояву доброти в дії і т.п.*)

Ще одне питання, на яке, будь ласка, дайте відповідь сигнальною карткою: що важливіше бути добрим чи справедливим? (*очікування: справедливим*) А скажіть, ви б хотіли, щоб ваш класний керівник був добрим чи справедливим? (*очікування: добрим*) Варто зазначити, що бути добрим інколи трішки небезпечно, оскільки несовісні люди можуть зловживати добротою інших, і тоді людина, котра зробила добрий вчинок, замість хорошого відчуття отримує розчарування і шкодує про свою доброту. Давайте домовимось, ваш класний керівник буде добрим, а ви ніколи не примусите його про це пошкодувати. Погоджуетесь? (*відповідь сигнальною карткою*)

Не соромтесь бути добрими!

Перелік використаних літературних джерел

1. Нові години спілкування. 9-11 класи / укл. В.М. Андрєєва. - Харків: ВД “Основа”, 2018
2. <https://inspired.com.ua/stream/world-charity-index>
3. <https://cikavo-znaty.com/176-dobrota-zakladena-v-dnk-lyudini-html/>
4. <http://www.nrv.org.ua>